

Edward Rosset idazleak ez du
idazteko aholku hoberik ezagutzen:
"Ekin eta ekin, ez eman amore".

Mr. Rosset:

aurkikuntza harrigarri baten kronika

Batzuetan, egia ez da egiantzekoa. Fantasiar egin dirudi, kasualitate kateatu gehiegi... Egiak, batzuetan, gezur itxura du. Zure esku dago betiere, irakurle, benetako istorio hau sinetsi, edo ez.

TESTUA ETA ARGAZKIAK:
Ion Olano Carlos
@sartuda

Lerrook sinatzen dituen Kazetari Prekarioak (aurrerantzean, KP; edo, are atseginago, Kepa) gurasoenera itzuli behar izan du berriki, bere kasa etxerik ordaintzeko gauza ez denez. Loaren bareak hartzen ez duen gau batez, gurasoen liburutegiko izenburu batek lapurtu dio arreta: *El estratega cartaginés* (Mundo Conocido, 1999).

Kartagoko Anibal zenaz dihardu nobelak, gaztelania txukunean. Egilearen biografiari erreparatu dio, loak hartu aurretik: Edward Rosset, Oñatin (Gipuzkoa) jaioa, Libian soldadu ibilia. Bibliografiari begiratuta, historia belikoan eta euskal nabigatzaileetan aditua dirudi idazle oñatiarrak. Aztoratuta geratu da Kepa, harri horrek jo duelarik bere ikerlari gogo.

ARGIaren argi berdea ikusita, abian jarri da. Ikertzen hasi eta berehala topatu du www.edwardrosset.com webgunea, eguneratu gabea, ikusi duenez 2013koa dela azken berria. 21 nobela ditu idatziak, eta horietako batzuk zine-

marako egokitzen hasia zen Rosset urte hartan, sareak dioenez. Horrez gain, webgunean badira idazlegaienezako aholku zentzudun batzuk, baita idazlearen biografia zabal samar bat ere.

Oñatin jaioa izanagatik, Erresuma Batuko hiritarra zenez, soldadutzara deitu zuten 1959an Edward Rosset gaztea. Ikasketak utzi, eta RAFeko (Royal Air Force) irrati-telegrafista moduan sartu zen armadan. Libiako basamortura bidali zuten, eta han eman zuen bola da luze bat. Ikasketak postaz amaitutakoan, *freelance* kazetari lanak ere egin zituen, denbora pasatzeko, eta ofizioan aritzeko; hara, gure Keparen moduan.

Geroago itzuli zen Euskal Herrira, Irunera hain zuzen, eta han sortu zuen Stanley argitaletxea, ingeles eskoletarako prestatzen zuen materiala argitaratu emate aldera. Literatura ere idatzi izan du, barra-barra, eta webgunearen arabera, zeregin horri eusten dio, egun ere. Baina, eguneratu gabe dagoenez, auskalo non eta zertan dabilen orain. Halako zirrara batek hartu du Keparen bizkarrezurra, orno guztiak banan-banan, kontaktu atalean ikusi duenean telefono zenbakia, itxuraz, Irungoa.

Stanley zena

Emakume ahots batek erantzun dio kazetariaren deiari, hariaren bestaldean. Baietz, berehala jarriko dela Edward. Benetan ari dela dirudi. Aurkikuntza baten atarian sentitzen da Kepa, nola esan, Stanley eta Livingstone elkartu aurreko unean bezala. Gizon ahots batek hitz egin du: bera da. Kazetariak eta Rosset jaunak adostu dute bigarrenaren etxean bilduko direla arratsalde horretan bertan. Elkarriketaren, idazlearen emaztea ere presente egon da, Elvira

Gomez anderea. Lagungarria izan da zinez, zenbait izen eta datu zehatz gogora ekartzeko.

Nongoa sentitzen den galdetu dio Kepak. Irribarrean piztu zaio Rosseti. Beregatik balitz, dio, Oñatira joango litzateke egunero edo, tira, sarri samar. Urbiako zelaian badutela txoko berezi bat, sagardo botilak freskatzeko erreka eta guzti. Zerueta paradisia lurrean. Hori dela beretzat inguru hura, bere jaioterria, Zubillagan sortua baita. Baina, Rosseten esanetan, gero eta zailagoa dauka hara igotzea. Kepa ohartu da, jakina, 1938an jaio zenez, laurogei urteren bueltan dabilela Rosset jauna; nahi baino gehiago kostatzen zaiola ibiltzea, nahi ez duenean ere mugitzen zaizkiola eskuak.

Galdera xelebrea otu zaio Kepari: "Sutatik salbatu beharko bazenu zure hiruzpalau liburu, zeintzuk lirateke aukeratuak?". Birritan pentsatu gabe erantzun du oñatiarrak: lehenbizi, *Los navegantes* (Edhasa, 2006). "Eta ez bakarrik nire gustukoa delako, baizik eta mundu guztiak esan didalako. Honez kero badira hamasei urte argitaratu nuela, eta oso ondo saltzen da oraindik ere. Esango nuke nire *best seller* dela". Gero, *Los hielos de Terranova: balleneros vascos* (Edhasa, 2016), azkena izaki, kuttuna du hori ere. "Oraindik amaitu gabe dago. Lehen zatia eman nuen argitaratu, eta bigarrena prestatzen ari naiz, ea...". Elvira emazteak dioenez, lehenengo primeran zabaltzen ari da.

Azkenik, Edwardek hatzaz seinatu du *Roncesvalles* (Reyes Astures, 2007), burura eramaten duelako trilogia (*Tierra Quemada* eta *Invasión* lanekin batera). "Hiru liburukote dira, 650 orrialde bakoitzak, imajina dezakezu nolako

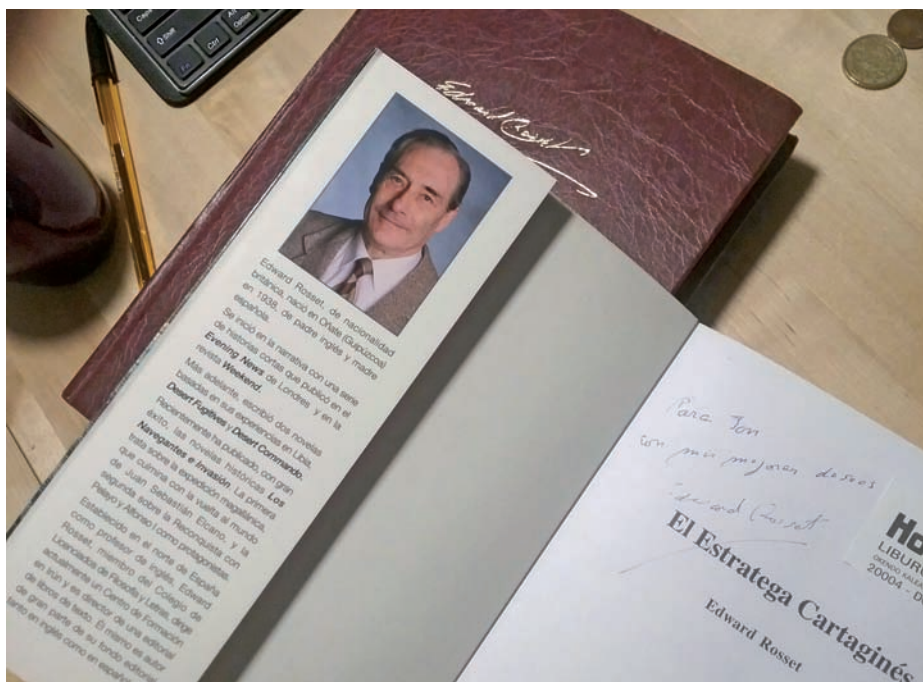
lana... Egia esan, oso harrera ona izan du; hainbat irakurle jarri izan dira nirekin harremanetan, esanez izugarri gus-tatu zaiela, ezin ziotela irakurtzeari utzi, eta abar. Horrek balio handia du niretzat". Elvirak ekarritako ur tragoa hartuta, erantzuna borobildu nahi izan du idazleak: "Aipatutako lau zapabost liburu horiek dira, nire lan guztien artean, nola esan... seme-alabatxo modukoak".

Rosseten obsesioa

Kazetariak galdetu dio idazleari zein harreman duen literaturarekin, alegia, zer eman dion, eta zer hartu. Irria askatu du Rossetek. "Hartu, denbora! Tira, baina hartutakoa emana ere badenez, gaitz erdi. Eta eman, nire buruarekin gustura egotea, *self satisfaction*... horrek ez dauka preziorik. Idatzi nahi izan dut betidanik, gazte nintzenetik". Hizpide hartu ditu orduan Libiako soldadutza garaia, bi urte eta erdi luze, kanpin denda batean sartuta. Bertako liburutegi urriko liburu guztiak irakurrita, idazten hasi zen Rosset gaztea, kazetaritza ikasketak postaz amaitzearekin batera. Gomez andereak gogora ekarri du Londresen nobela labur batzuk idatzi eta argitaratu zituela, baldintza onetan. "Halaxe da," esan du Rossetek, "nahiko ondo ordainduak, gainera. Baina orduko diruak eta oraingoak ez dute zer ikusirik..."

Ura edanik, Stanley argitaletxearen berri jakin nahi izan du Kepak. Kolpean oroitu da Rosset: "Irunera etorri nintzenen izan zen. Nire aitaren izena zen Stanley, alegia, Victor Stanley Rosset. Ingelesa zen, Letchworth herrikoa [Londrestik 50 km iparraldera]; Donostiako Getaria kalean denda erraldoia zeukan, eta erreka jo zuen. Dena galduta, ingeles eskolak ematen hasi ginen Irungo Aduana kalean, eta hala eman genituen hainbat urte. Aita hil ondoren, nik jarraitu nuen, eta eskoletarako sortzen nuen materiala argitaratzen hasi nintzen, neure kabuz, Stanley argitaletxean. Ia hilero ateratzen nuen lan berriren bat: egin kontu... hogeitaz urte pasatxo, 210 liburu".

Dibulgazioa aipatu du Kepak, nabari dela Rossetek garrantzia ematen diola horri, baita literatur lanetan ere. "Jakina", dio idazleak. "Beti izan naiz irakaslea, eta irakaskuntza maite izan dut betidanik. *In the back of my mind*, gogoaren barrenean, ideia hori izan dut: gauzak irakatsi behar dizkiot jendeari. Horren-

Irudian, Kazetari Prekarioak gurasoenean topatutako liburu eskainia, eta Edward Rosseten autobiografia pribatua.

» Hizpide hartu ditu Libiako soldadutza garaia, bi urte eta erdi luze, kanpin denda batean sartuta. Bertako liburutegi urriko liburu guztiak irakurrita, idazten hasi zen Rosset gaztea

» Aita ingelesa zuen, Donostiako Getaria kalean denda erraldoia zeukan eta erreka jo zuen. Dena galduta, ingeles eskolak ematen hasi ziren Irunen

bestez, hortik zehar topatu dudana liburu arraro oro harrapatu dut, eta gauza berriak atera ditut horietatik". Ohiko galdera atera du orduan kazetariak: ea zein den, Rosseten ustez, idazteko eman duen aholkurik onena. "Ekin eta ekin,

ez eman amore... Hor nonbait dabilta kontuak". Irri konplizea ireki zaio Kepari, ezinbestean.

Amaitzen ari da elkarrizketa, hala-beharrez. Kepak badaki. Aparkatzeko tikteta iraungiko zaio gutxi barru, eta ez du isunik ordaintzeko gogorik. Webguneaz ari direla, kazetariak aipatu du azken informazioa 2013koa dela. Zinemarako egokitzapenez galdetu dio Rosseti, ea porturen batera heldu den egitasmoren bat. "Bada, oraindik ez. *Los navegantes* lanarekin hasi nintzen, eta honezkero baditut gordeta hiruzpalau egokitzapen. Inork interesik izango balu, merke-merke salduko nizkioke... kar-kar!".

Sakelako grabagailua itzali, eta argazki batzuk atera ditu Kepak, ahal duen hoberen, intrusismo txikiak dakarren latsa puntuaz. Atera aurretik, isunaren arriskua areagotu arren, gurasoenetik hartutako *El estratega cartaginés*-en alea sinatzeko eskatu dio idazleari, harro eta lotsagorrituta aldi berean, kazetariak. Bostekoa emanez agurtu ditu biak, Edward eta Elvira. Irungo kalera atera denean, arrapaladan aparkalekurantz, indarberrituta sentitu du barrenean, nolabait esatearren, nabigatzaile sena, ikerlari-kazetariarena. Aspaldiko partez, bere txikitasunean, handi sentitu da Kepa. ■